

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.8.1.2024

nadbrygadier Krzysztof Ciosek
Świętokrzyski Komendant Wojewódzki
Państwowej Straży Pożarnej
Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej
w Kielcach
ul. Sandomierska 81
25-324 Kielce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/030 Przygotowanie do działań specjalistycznych grup ratowniczych Państwowej Straży Pożarnej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach ¹ , ul. Sandomierska 81, 25-324 Kielce.
Kierownik jednostki kontrolowanej	nadbrygadier Krzysztof Ciosek, Świętokrzyski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej ² od 15 lipca 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Organizacja specjalistycznych grup ratowniczych³ w poszczególnych dziedzinach ratownictwa, w tym na czas wprowadzania stanów nadzwyczajnych.2. Stan kadrowy, organizacja szkolenia i kwalifikacje strażaków ratowników SGR.3. Wyposażenie SGR i strażaków ratowników.4. Utrzymanie przez SGR nominalnej gotowości operacyjnej.5. Sprawowanie przez komendanta wojewódzkiego PSP nadzoru nad przygotowaniem i funkcjonowaniem SGR.
Okres objęty kontrolą	Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych. Kontrolą zostały również objęte dokumenty wytworzone wcześniej, niezbędne do realizacji celu kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Zbigniew Jurkowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/59/2024 z dnia 9 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: „KW PSP”.

² Dalej: „ŚKW PSP”.

³ Dalej: „SGR”.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

KW PSP corocznie sporządzała *Plan ratowniczy Województwa Świętokrzyskiego* na podstawie uaktualnionej *Analizy zagrożeń Województwa Świętokrzyskiego* oraz *Analizy Zabezpieczenia Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego*. W poszczególnych dziedzinach ratownictwa ŚKW PSP powołał koordynatorów wojewódzkich dla ośmiu utworzonych w województwie świętokrzyskim SGR. Prawidłowo organizował doskonalenie zawodowe oraz ćwiczenia ratownicze strażaków ratowników wchodzących w skład SGR. ŚKW PSP w wystarczającym zakresie realizował nadzór i kontrolę funkcjonowania SGR na terenie województwa świętokrzyskiego, w szczególności prowadząc ich inspekcję. Na bieżąco monitorował gotowość operacyjną SGR, w tym dokonywał analizy w przypadku jej braku. W sytuacji braków szkoleniowych i sprzętowych zaniechał natomiast wystąpienia w 2023 r. do Komendanta Głównego PSP o wyrażenie zgody na występujące odstępstwa w tym zakresie. Ponadto w 2024 r. nie uwzględnił w prośbie o odstępstwa do Komendanta Głównego PSP wszystkich występujących braków szkoleniowych i sprzętowych wyszczególnionych odpowiednio w planach szkoleń i planach wyposażenia zamieszczonych w planach organizacyjnych utrzymania stałej gotowości operacyjnej tych grup. ŚKW PSP nie podjął działań celem zapewnienia zgodnego z potrzebami poziomu finansowania SGR, poprzez zwrócenie się do Komendanta Głównego PSP oraz Wojewody Świętokrzyskiego z wnioskami o przyznanie dodatkowych środków finansowych na funkcjonowanie tych grup. Ponadto nie wnioskował o udział członków SGR w szkoleniach specjalistycznych do Komendy Głównej PSP⁶ stosownie do występujących potrzeb określonych w planach utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja SGR w poszczególnych dziedzinach ratownictwa, w tym na czas wprowadzania stanów nadzwyczajnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Według regulaminu organizacyjnego KW PSP⁸, w jej skład wszedł Wydział Planowania Operacyjnego, do zadań którego należało koordynowanie organizacji i funkcjonowania SGR w województwie świętokrzyskim.

(akta kontroli str. 5-14, 17-20, 48-61 i 111-114)

KW PSP sporządziła w marcu 2023 r. oraz w kwietniu 2024 r. *Plany ratownicze Województwa Świętokrzyskiego*, odpowiednio na 2023 r. oraz na 2024 r. Określono w nich wykaz zadań realizowanych przez SGR oraz obszary przez nie chronione w poszczególnych poziomach gotowości operacyjnej. W województwie świętokrzyskim zostało powołanych osiem SGR:

- Chemiczno-Ekologiczna *Kielce 1*, poziom gotowości operacyjnej AB, jednostką tworzącą SGR była Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Nr 1 Kielce;

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: KG PSP.

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Zarządzenie nr 17 Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 11 grudnia 2023 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego KW PSP. Wcześniej zarządzenie nr 24 Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego KW PSP.

- Chemiczno- Ekologiczna *Skarżysko*, poziom gotowości operacyjnej A, jednostką tworzącą SGR była Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Skarżysko-Kamienna;
- Chemiczno-Ekologiczna *Ostrowiec 2*, poziom gotowości operacyjnej A, jednostką tworzącą SGR była Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Nr 2 Ostrowiec Świętokrzyski;
- Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie*, poziom gotowości operacyjnej AB, jednostkami tworzącymi SGR były Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze: Starachowice, Nr 2 Kielce oraz Sandomierz;
- Specjalistyczna Grupa Sonarowa *Świętokrzyskie*, jednostką tworzącą była Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Sandomierz;
- Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3*, poziom gotowości operacyjnej B, jednostką tworzącą była Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Nr 3 Kielce;
- Ratownictwa Technicznego *Kielce*, poziom gotowości operacyjnej B, jednostkami tworzącymi były Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze: Nr 1 i Nr 3 Kielce;
- Poszukiwawczo-Ratownicza *Kielce 3*, poziom gotowości operacyjnej A, jednostką tworzącą była Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Nr 3 Kielce.

(akta kontroli str. 124-148, 220-237, 242-266 i 344-361)

Poszczególne SGR zostały utworzone rozkazami właściwych komendantów powiatowych PSP, Komendanta Miejskiego PSP w Kielcach oraz SKW PSP – Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie*.

(akta kontroli str. 93-108)

SKW PSP nie wystąpił w 2023 r. do Komendanta Głównego PSP o wyrażenie zgody na odstępstwa w zakresie funkcjonowania poszczególnych SGR na terenie województwa świętokrzyskiego dotyczące szkoleń i sprzętu, stosownie do *Zasad organizacji poszczególnych ratownictw w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym* (zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP).

Według planów organizacyjnych utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR, w 2023 r. wystąpiły następujące braki szkoleniowe oraz sprzętowe:

- Chemiczno-Ekologiczna *Kielce 1*: szkolenie specjalistyczne w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom chemicznym, biologicznym, radiologicznym, nuklearnym i wybuchowym – brak przeszkolenia trzech ratowników; szkolenie specjalistyczne z ochrony radiologicznej – brak przeszkolonych 27 ratowników; szkolenie specjalistyczne z materiałów wybuchowych – brak przeszkolonych dziewięciu ratowników; szkolenie specjalistyczne w zakresie transportu towarów niebezpiecznych – brak przeszkolenia dwóch ratowników; szkolenie specjalistyczne z awaryjnego rozładunku cystern drogowych i kolejowych – brak przeszkolenia 18 ratowników; szkolenie inspektorów ochrony radiologicznej – brak przeszkolenia trzech ratowników.

Brakujący sprzęt, którego nie uwzględniono w planie doposażenia w 2023 r., był natomiast następujący: nosze koszowe (nie uwzględniono również w planie doposażenia w 2024 r.); nosze typu SKED (uwzględniono w planie doposażenia dopiero w 2024 r.); zestaw analizy kolometrycznej do typowania właściwości lub grup związków kolometrycznych (uwzględniono w planie doposażenia dopiero w 2024 r.); detektor jednogazowy – sensor elektrochemiczny amoniak (uwzględniono w planie doposażenia dopiero w 2024 r.); detektor jednogazowy – sensor elektrochemiczny ozon, wymagane wyposażenie wynosiło dwa detektory, natomiast nie posiadano żadnego (zakup tylko jednego detektora uwzględniono w planie doposażenia w 2023 r., a zakup drugiego detektora uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2024 r.); detektor jednogazowy – sensor elektrochemiczny nadtlenuk wodoru, wymagany stan wyposażenia wynosił dwa detektory, podczas gdy nie posiadano żadnego zakup jednego

- detektora, zakup tylko jednego uwzględniono w planie doposażenia w 2023 r., a zakup drugiego detektora uwzględniono w planie doposażenia w 2024 r.; kamera cyfrowa, nie posiadano żadnej, natomiast jej zakup uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2024 r.
- Chemiczno-Ekologiczna *Skarżysko*: szkolenie specjalistyczne z ochrony radiologicznej – brak przeszkolenia dziewięciu ratowników; szkolenie specjalistyczne z awaryjnego rozładunku cystern drogowych i kolejowych – brak przeszkolenia 18 ratowników.
Brakujący sprzęt, którego nie uwzględniono w planie doposażenia w 2023 r. był natomiast następujący: detektor jednogazowy – sensor elektrochemiczny nadtlenek wodoru. Wymagany stan wyposażenia wynosił dwa detektory, podczas gdy nie posiadano żadnego, zakup tylko jednego uwzględniono w planie doposażenia w 2023 r., a zakup drugiego detektora uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2024 r.
 - Chemiczno-Ekologiczna *Ostrowiec 2*: szkolenie specjalistyczne w zakresie ratownictwa chemicznego i ekologicznego – brak przeszkolenia jednego ratownika; szkolenie specjalistyczne z ochrony radiologicznej – brak przeszkolenia dziewięciu ratowników; szkolenie specjalistyczne w zakresie transportu towarów niebezpiecznych – brak przeszkolenia jednego ratownika; szkolenie specjalistyczne z awaryjnego rozładunku cystern drogowych i kolejowych – brak przeszkolenia 18 ratowników.
Brakujący sprzęt, którego nie uwzględniono w planie doposażenia w 2023 r. był natomiast następujący: nosze typu SKED, w sytuacji ich braku zakup zaplanowano dopiero w 2024 r.; wentylator nadmuchowo-wyciągowy ATEX, w sytuacji jego braku zakup zaplanowano dopiero w 2024 r.; detektor jednogazowy - sensor elektrochemiczny amoniak (uwzględniono w planie doposażenia dopiero w 2024 r.); detektor jednogazowy - sensor elektrochemiczny ozon, pomimo jego braku uwzględniono w planie doposażenia dopiero w 2024 r.; detektor jednogazowy - sensor elektrochemiczny nadtlenek wodoru, wymagany stan wyposażenia wynosił dwa, natomiast zakup tylko jednego uwzględniono w planie doposażenia w 2023 r., natomiast zakup drugiego uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2024 r.
 - Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie*: szkolenie specjalistyczne młodszy nurek MSW - nie było przeszkolonych dwóch ratowników (JRG Starachowice – jeden, JRG Sandomierz – jeden); szkolenie specjalistyczne nurek MSW - nie przeszkolono dwóch ratowników (JRG Sandomierz – jeden, JRG Nr 2 Kielce – jeden); szkolenie specjalistyczne nurek kierujący pracami podwodnymi MSW - nie był przeszkolony jeden ratownik z JRG Starachowice; szkolenie specjalistyczne sternik motorowy - nie było przeszkolonych dwóch ratowników z JRG Sandomierz, szkolenie specjalistyczne sterniczka - nie przeszkolono dwóch ratowników z JRG Sandomierz.
Brakujący sprzęt, którego nie uwzględniono w planie doposażenia w 2023 r., był natomiast następujący: noże rurkowe, dwie sztuki (uwzględniono w planie doposażenia dopiero w 2024 r.); skafander nurkowy (typ suchy) - jedna sztuka (uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2024 r.); rękawice typ suchy - cztery sztuki (uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2024 r.); czapka i rękawiczki ocieplane - dwie sztuki (uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2024 r.); latarka oświetlająca pole pracy, umożliwiająca jednoczesną pracę dwoma rękoma - jedna sztuka (uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2024 r.); latarka zapasowa (awaryjne źródło światła) - jedna sztuka (uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2024 r.).
 - Specjalistyczna Grupa Sonarowa *Świętokrzyskie*: szkolenie specjalistyczne w zakresie obsługi sonarów do celów poszukiwawczych – nie było

przeszkolonych dwóch ratowników; szkolenie specjalistyczne w zakresie sternika motorowodnego – nie przeszkolono dwóch ratowników, szkolenie specjalistyczne w zakresie steromotorzysty – nie był przeszkolony jeden ratownik. Brakujący sprzęt, którego nie uwzględniono w planie doposażenia w 2023 r., był następujący: GPS z wyświetlaczem oraz interfejsem jedna sztuka (nie uwzględniono również w planie doposażenia w 2024 r.); sonar holowany jedna sztuka (uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2024 r.); agregat prądowórczy o mocy min. 2 kW (nie uwzględniono również w planie doposażenia w 2024 r.); wodoodporne ubranie ochronne z ocieplaczem, trzy sztuki (nie uwzględniono również w planie doposażenia w 2024 r.).

- Ratownictwa Technicznego *Kielce*: szkolenie specjalistyczne w zakresie uprawnień do obsługi SCRt Rotator – brak przeszkolenia ośmiu osób; szkolenie specjalistyczne w zakresie podnoszenia gabarytów – nie przeszkolono 23 ratowników; szkolenie specjalistyczne z uprawnień hakowego – brak przeszkolenia jednej osoby.
- Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3*: szkolenie specjalistyczne w zakresie młodszego ratownika wysokościowego – nie przeszkolono pięciu ratowników; szkolenie specjalistyczne w zakresie ratownika wysokościowego – nie przeszkolono pięciu ratowników; szkolenie specjalistyczne w zakresie ratownika wysokościowego dla dowódców – brak przeszkolenia dwóch osób.
- Poszukiwawczo-Ratownicza *Kielce 3*: szkolenie specjalistyczne z zakresu organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych i technik ratowniczych w działaniach SGPR – nie przeszkolono dwóch ratowników; szkolenie specjalistyczne z zakresu obsługi elektronicznych urządzeń do lokalizacji osób zasypanych - nie przeszkolono dwóch ratowników.

W 2023 r. w przypadku trzech następujących SGR: Ratownictwa Technicznego *Kielce*, Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3*, Poszukiwawczo-Ratowniczej *Kielce 3*, brakujący sprzęt został ujęty w planach doposażenia 2023 r.

ŚKW PSP pismem z 29 lutego 2024 r. zwrócił się do Komendanta Głównego PSP o wyrażenie zgody na odstąpienie w zakresie funkcjonowania poszczególnych SGR na terenie województwa świętokrzyskiego dotyczące szkoleń i sprzętu.

W 2024 r. odstąpienia dotyczyły w odniesieniu do poszczególnych SGR następujących szkoleń i sprzętu:

- Chemiczno-Ekologiczna *Kielce 1*: szkolenie specjalistyczne z ochrony radiologicznej - brak przeszkolonych 24 ratowników, szkolenie specjalistyczne z materiałów wybuchowych – brak przeszkolenia dziewięciu ratowników; szkolenie specjalistyczne w zakresie transportu towarów niebezpiecznych – brak przeszkolenia jednego ratownika; szkolenie specjalistyczne z awaryjnego rozładunku cystern drogowych i kolejowych – brak przeszkolenia 18 ratowników; szkolenie inspektorów ochrony radiologicznej – brak przeszkolenia trzech ratowników.

W zakresie sprzętu wystąpiono o odstąpienie dotyczące braku zestawu analizy kolometrycznej do typowania właściwości lub grup związków niebezpiecznych. Plan organizacyjny utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGR uwzględnił ponadto brak następującego sprzętu, którego nie przewidziano w planie zakupu doposażenia w 2024 r.: nosze koszone (nie uwzględniono również w planie doposażenia w 2025 r.); nosze typu SKED (uwzględniono w planie doposażenia w 2025 r.); zestaw sprzętu łączności do pracy w ubraniach chemoodpornych - stan wymagany wynosił 12, natomiast na wyposażeniu było osiem (w 2024 r. zaplanowano zakup jedynie dwóch, natomiast pozostałych dwóch w 2025 r.); gaśnica śniegowa stan wymagany wynosił dwie gaśnice, natomiast na wyposażeniu nie było żadnej (w 2024 r. zaplanowano zakup jednej gaśnicy, natomiast zakup drugiej gaśnicy zaplanowano w 2025 r.); detektor jednogazowy

- sensor elektrochemiczny amoniak (pomimo braku, uwzględniono w planie doposażenia dopiero w 2025 r.); detektor jednogazowy – sensor elektrochemiczny ozon, wymagane wyposażenie wynosiło dwa detektory, natomiast nie posiadano żadnego (zakup jednego detektora uwzględniono w planie doposażenia w 2024 r., a zakup drugiego detektora uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2025 r.); detektor jednogazowy – sensor elektrochemiczny nadtlenuk wodoru, wymagany stan wyposażenia wynosił dwa detektory, w sytuacji gdy nie posiadano żadnego, zakup tylko jednego detektora uwzględniono w planie doposażenia w 2024 r., a zakup drugiego detektora uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2025 r.; kamera cyfrowa, nie posiadano żadnej, natomiast jej zakup uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2025 r.
- Chemiczno-Ekologiczna *Skarżysko*: szkolenie specjalistyczne z ochrony radiologicznej – brak przeszkolenia dziewięciu ratowników, szkolenie specjalistyczne w zakresie transportu towarów niebezpiecznych – brak przeszkolenia jednego ratownika; szkolenie specjalistyczne z awaryjnego rozładunku cystern drogowych i kolejowych – brak przeszkolenia 18 ratowników. ŚKW PSP nie wystąpił do Komendanta Głównego PSP o odstępstwa w zakresie sprzętu. Plan organizacyjny utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGR uwzględniał ponadto brak następującego sprzętu, którego nie przewidziano w planie zakupu doposażenia w 2024 r.: detektor jednogazowy – sensor elektrochemiczny nadtlenuk wodoru. Wymagany stan wyposażenia wynosił dwa detektory, podczas gdy nie posiadano żadnego, zakup jednego detektora uwzględniono w planie doposażenia w 2024 r., a zakup drugiego detektora uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2025 r.
- Chemiczno-Ekologiczna *Ostrowiec 2*: szkolenie specjalistyczne z ochrony radiologicznej – brak przeszkolenia dziewięciu ratowników; szkolenie specjalistyczne w zakresie transportu towarów niebezpiecznych – brak przeszkolenia jednego ratownika; szkolenie specjalistyczne z awaryjnego rozładunku cystern drogowych i kolejowych – brak przeszkolenia 18 ratowników. ŚKW PSP wystąpił do Komendanta Głównego PSP o odstępstwo w zakresie braku żurawia HDS. Ponadto plan organizacyjny utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGR uwzględniał brak następującego sprzętu, którego nie uwzględniono w planie doposażenia w 2024 r. i o odstępstwo w tym zakresie nie wystąpiono do Komendanta Głównego PSP: wentylator nadmuchowowy wyciągowy ATEX, w sytuacji jego braku zakup zaplanowano dopiero w 2025 r.; detektor wielogazowy, w sytuacji jego braku zakup zaplanowano dopiero w 2025 r.; detektor jednogazowy - sensor elektrochemiczny nadtlenuk wodoru (wymagany stan wyposażenia wynosił dwa, natomiast zakup jednego uwzględniono w planie doposażenia w 2024 r., natomiast zakup drugiego uwzględniono dopiero w planie doposażenia w 2025 r.
- Ratownictwa Technicznego *Kielce*: szkolenie specjalistyczne w zakresie podnoszenia gabarytów – brak przeszkolenia dziewięciu ratowników. Według planu organizacyjnego utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGR, nie było przeszkolonych 23 ratowników w zakresie podnoszenia gabarytów oraz jeden ratownik w zakresie szkolenia specjalistycznego z uprawnień hakowego.
- Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3*: szkolenie specjalistyczne w zakresie ratownictwa wysokościowego – nie przeszkolono siedmiu ratowników. Według planu organizacyjnego utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGR, nie było przeszkolonych ponadto czterech młodszych ratowników wysokościowych. ŚKW PSP wystąpił do Komendanta Głównego PSP o odstępstwo w związku z brakiem samochodu ratownictwa wysokościowego.

- Specjalistyczna Grupa Sonarowa *Świętokrzyskie*, ŚKW PSP wystąpił do Komendanta Głównego PSP o odstępstwo w związku z brakiem lekkiego samochodu ratownictwa wodno-nurkowego oraz brakiem sonaru holowanego (komplet z interfejsem, kablolinami oraz stojakiem). W planie organizacyjnym utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGR wykazano następujący sprzęt, którego nie uwzględniono w planie wyposażenia 2024 r. i o odstępstwo w tym zakresie nie wystąpiono do Komendanta Głównego PSP: GPS z wyświetlaczem oraz interfejsem jedna sztuka (uwzględniono dopiero w planie wyposażenia w 2025 r.); komputer przenośny bryzgoszczelny z matrycą matową (uwzględniono dopiero w planie wyposażenia w 2025 r.); zwijadło elektryczne do kabloliny (uwzględniono dopiero w planie wyposażenia w 2025 r.).
ŚKW PSP nie wystąpił w 2024 r. do Komendanta Głównego PSP o odstępstwa w zakresie funkcjonowania dwóch SGR, tj.: Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie* oraz Poszukiwawczo-Ratowniczej *Kielce 3*. W przypadku SG Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie* w zakresie: szkolenia specjalistycznego młodszy nurek MSW - nie był przeszkolony jeden ratownik (JRG Nr 2 Kielce); w zakresie szkolenia specjalistycznego nurek MSW - nie był przeszkolony jeden ratownik (JRG Sandomierz); w zakresie szkolenia specjalistycznego nurek kierujący pracami podwodnymi MSW - nie był przeszkolony jeden ratownik z JRG Nr 2 Kielce; w zakresie szkolenia specjalistycznego sternik motorowy - nie było przeszkolonych trzech dwóch ratowników z JRG Nr 2 Kielce; w zakresie szkolenia specjalistycznego stematorzysta - nie było przeszkolonych dwóch ratowników z JRG Nr 2 Kielce. Brakujący sprzęt został ujęty natomiast do zakupu w planie wyposażenia 2024 r. W przypadku SG Poszukiwawczo- Ratowniczej *Kielce 3* w zakresie szkolenia specjalistycznego z zakresu obsługi elektronicznych urządzeń do lokalizacji osób zasypanych nie było przeszkolonych dwóch ratowników. Ponadto w planie wyposażenia 2024 r. nie uwzględniono zakupu brakującego sprzętu, tj. 20 sztuk zimowej bielizny termoaktywnej (uwzględniono dopiero w planie wyposażenia na 2026 r.), 15 sztuk nakolanników (uwzględniono dopiero w planie wyposażenia na 2026 r.), 20 sztuk pleców podręcznych dobowych (10 sztuk uwzględniono w planie wyposażenia w 2025 r., natomiast 10 sztuk uwzględniono w planie wyposażenia w 2026 r.), jednej sztuki chemicznego światła w trzech kolorach.
(akta kontroli str. 830-1202 i 1396-1400)

Komendant Główny PSP pismem z 11 marca 2024 r. wyraził zgodę na odstępstwa szkoleniowe określone przez ŚKW PSP, a także odstępstwa w zakresie sprzętu. W odniesieniu do dwóch pozycji, tj. braku zestawu analizy kolometrycznej do typowania właściwości lub grup związków niebezpiecznych (Chemiczno-Ekologiczna *Kielce 1*), sonaru holowanego (komplet z interfejsem, kablolinami oraz stojakiem) - Specjalistyczna Grupa Sonarowa *Świętokrzyskie* podał, że w tych przypadkach decyzję o zadeklarowaniu odpowiedniego poziomu gotowości grupy specjalistycznej należy podjąć mając na względzie możliwość bezpiecznego wykonywania zadań dla określonego poziomu gotowości.

Komendant Główny podał, że wszystkie braki szkoleniowe i sprzętowe powinny zostać uzupełnione maksymalnie do końca 2024 r., a jego zgoda nie może wpływać na obniżenie poziomu bezpieczeństwa ratowników, które jest priorytetem podczas działań ratowniczych prowadzonych przez SGR.

(akta kontroli str. 1401-1404)

1.2. ŚKW PSP nie wprowadził zmian organizacyjnych w ksrg⁹, w szczególności w aspekcie realizacji działań ratowniczych w poszczególnych dziedzinach

⁹ Krajowy system ratowniczo-gaśniczy, o którym mowa w rozdziale 3 (art. 12-21b) ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 275).

ratownictwa ksrq na terenie województwa świętokrzyskiego na czas wprowadzenia stanów nadzwyczajnych, w tym stanu wojennego zarówno na poziomie podstawowym, jak i na poziomie specjalistycznym. KW PSP nie analizowała (prognozowała) stopnia zagrożenia na obszarze województwa w przypadku wojny oraz adekwatnych do tego zagrożenia potrzeb ksrq. KW PSP nie posiadała informacji jakim potencjałem operacyjnym ksrq będzie dysponować w okresie stanu wojennego.
(akta kontroli str. 1331)

ŚKW PSP na okoliczność wzmocnienia stanu osobowego PSP o funkcjonariuszy PSP będących na świadczeniu emerytalnym w sytuacji wprowadzenia stanu wojennego wyjaśnił, że brak jest uregulowań prawnych w zakresie wzmocnienia stanu osobowego PSP o funkcjonariuszy PSP będących na świadczeniu emerytalnym. Funkcjonariusze PSP w czynnej służbie są reklamowani od służby wojskowej, natomiast funkcjonariusze PSP będący jednocześnie na świadczeniu emerytalnym oraz w wieku poborowym znajdują się w ewidencji Wojskowych Centrów Rekrutacji. KW PSP nie dysponuje informacją na temat liczby druhow OSP (w ksrq i poza ksrq), którzy będą do dyspozycji w przypadku wprowadzenia stanu wojennego. Komenda Miejska PSP oraz Komendy Powiatowe PSP z terenu województwa świętokrzyskiego również nie są w posiadaniu przedmiotowej informacji. ŚKW PSP wyjaśnił również, że w przypadku wprowadzenia stanu wojennego cały potencjał sprzętowy, w tym samochody dostępne obecnie w PSP będą do dyspozycji. Podał, że brak jest uregulowań prawnych w zakresie możliwości wykorzystania sprzętu będącego w posiadaniu OSP.

(akta kontroli str. 1405-1408)

1.3. *Plany ratownicze województwa świętokrzyskiego* zostały opracowane w oparciu o *Analizę zagrożeń Województwa Świętokrzyskiego* oraz *Analizę Zabezpieczenia Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego*. Wśród wniosków zawartych w *Analizie zagrożeń Województwa Świętokrzyskiego* na 2024 r. uwzględniono zasadność funkcjonowania na terenie województwa utworzonych SGR na minimum dotychczasowych poziomach gotowości operacyjnej.

(akta kontroli str. 366-369 i 435)

ŚKW PSP wyjaśnił, że nie przewidziano udziału SGR z terenu województwa świętokrzyskiego w działaniach ratowniczych na terenie państwa sąsiedniego. Żadne państwo sąsiednie nie zadeklarowało w stosunku do KW PSP pomocy specjalistycznych sił i środków. SGR z terenu województwa świętokrzyskiego nie realizowały współpracy transgranicznej, w tym w szczególności nie uczestniczyły w działaniach ratowniczych na obszarze sąsiedniego państwa. Również specjalistyczne jednostki ratownicze państw sąsiednich nie prowadziły działań ratowniczych na terenie województwa świętokrzyskiego.

(akta kontroli str. 1331-1337)

1.4. ŚKW PSP decyzją nr 194/2023 z 27 czerwca 2023 r. wyznaczył wojewódzkich koordynatorów ds. ratownictwa specjalistycznego (poprzednio decyzją nr 211/2022 z 2 sierpnia 2022 r.). Dla wszystkich SGR utworzonych w województwie świętokrzyskim wyznaczono koordynatora (ogółem pięciu – koordynator ds. ratownictwa wodnego koordynował również Specjalistyczną Grupę Sonarową). W decyzjach podano, że zadania wojewódzkich koordynatorów są określone w zasadach organizacji poszczególnych dziedzin ratownictwa specjalistycznego w ksrq oraz w zasadach organizacji doskonalenia zawodowego w PSP, natomiast w zakresach czynności osób wyznaczonych do pełnienia funkcji wojewódzkich koordynatorów ds. ratownictwa specjalistycznego zostaną zapisane odpowiednie zmiany. W zakresie czynności koordynatora ds. działań poszukiwawczo-ratowniczych wyszczególniono: analizowanie stanu gotowości działań poszukiwawczo-

ratowniczych na terenie województwa; analizowanie dokumentacji dotyczącej organizowania ćwiczeń, działań ratowniczych oraz wypadków ratowników; analizowanie i zgłaszanie potrzeb szkoleniowych z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych; udział w opracowywaniu i aktualizowaniu wojewódzkich i powiatowych planów ratowniczych oraz planów rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego w aspekcie działań poszukiwawczo-ratowniczych, a także współdziałania ksrg z podmiotami realizującymi zadania w zakresie działań poszukiwawczo-ratowniczych; sporządzanie analiz dotyczących wyposażenia technicznego PSP w zakresie działań poszukiwawczo-ratowniczych i przekładanie ich przełożonym wraz z propozycjami zakupów lub wymiany; opiniowanie scenariuszy oraz współuczestnictwo w organizacji, przeprowadzeniu i ocenie ćwiczeń na poziomie wojewódzkim i powiatowym; udział w spotkaniach, warsztatach i konferencjach dotyczących współpracy jednostek ksrg z innymi podmiotami ratowniczymi; rekomendowanie: planu rozwoju sieci jednostek ratownictwa specjalistycznego z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych; wniosków z analizy gotowości operacyjnej jednostek w zakresie działań poszukiwawczo-ratowniczych; planów szkolenia i doskonalenia zawodowego na potrzeby ksrg; planów zakupów i rozmieszczenia sprzętu ratowniczego do realizacji zadań podstawowych i specjalistycznych z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych; zasad współpracy ze służbami i podmiotami współdziałającymi z zakresu działań poszukiwawczo-ratowniczych.

(akta kontroli str. 109-110, 823-829, 1208-1234 i 1331-1337)

ŚKW PSP wyjaśnił, że wyznaczając wojewódzkich koordynatorów ds. ratownictwa specjalistycznego uwzględniał stopień znajomości zagadnień odnoszących się do danej dziedziny ratownictwa, doświadczenie, a także wykształcenie (posiadanie co najmniej tytułu technika pożarnictwa, a najlepiej ukończenie Akademii Pożarniczej (wcześniej Szkoły Głównej Służby Pożarniczej)). Preferowano funkcjonariuszy pełniących służbę w KW PSP, tj. jednostce nadzorującej funkcjonowanie ww. ratownictwa na terenie powiatów. Spośród osób będących w toku kontroli NIK koordynatorami ds. ratownictwa specjalistycznego, dwie ukończyły studia wyższe w Szkole Głównej Służby Pożarniczej, natomiast trzy posiadały tytuł technika pożarnictwa. Poszczególne osoby ukończyły także szkolenia specjalistyczne uwzględniające także tematykę właściwą do poszczególnych dziedzin ratownictwa.

ŚKW PSP odnośnie sposobu realizacji przez wojewódzkich koordynatorów ds. ratownictwa specjalistycznego zadań wyjaśnił, że: dokonywali analizy i uzgadniali zakup sprzętu grup; analizowali stan doskonalenia zawodowego członków grup, a także działania ratowniczo-gaśnicze realizowane przez nie oraz wypadki z udziałem ratowników wchodzących w skład grup; tworzyli plany funkcjonowania SGR; uzgadniali zakres ćwiczeń szczebla powiatowego i wojewódzkiego dla SGR, a także brali w nich udział; uczestniczyli w inspekcjach gotowości operacyjnej SGR, a także nadzorowali i koordynowali przebieg szkoleń specjalistycznych związanych z daną SGR.

ŚKW PSP odnośnie zakresu współpracy wojewódzkich koordynatorów ds. ratownictwa specjalistycznego z właściwymi koordynatorami w poszczególnych dziedzinach ratownictwa wyznaczonymi w KG PSP wyjaśnił, że polegała ona na konsultacjach i koordynacji działań w zakresie realizacji potrzeb i możliwości szkoleniowych, a także na codziennym sporządzaniu i przekazywaniu do KG PSP bieżącego poziomu gotowości operacyjnej SGR.

(akta kontroli str. 1331-1337)

1.5. ŚKW PSP odnośnie występujących trudności i ograniczeń w realizacji zadań związanych z organizacją i funkcjonowaniem SGR wyjaśnił, że zasadnym byłoby:

- centralnie finansować SGR zarówno w zakresie doposażenia w wymagany sprzęt oraz bieżącego utrzymania;
- zapewnić wszystkim SGR w kraju sprzęt zgodnie z obowiązującymi normatywami (w przypadku braku środków finansowych należy przewidzieć odpowiednio długi okres przejściowy na ewentualne uzupełnienie braków w sprzęcie);
- aktualizując poszczególne zasady organizacji ratownictwa specjalistycznego oraz normatywy sprzętowe w nich zawarte wskazane byłoby uwzględnić realia związane z możliwościami finansowania zakupu sprzętu;
- określić w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego¹⁰ informacji o działaniach ratowniczych przeprowadzanych przez SGR;
- utworzyć systemowe rozwiązania zachęcające strażaków do służby w ramach SGR. Propozycją może być dodatek do emerytury za każdy czynny rok służby w grupie specjalistycznej wypłacany w przypadku przejścia na emeryturę po minimum 25 latach służby. Funkcjonujące wcześniej dla członków SGR w zakresie ratownictwa wodno-nurkowego rozwiązanie zakładające dodatkowy procent do emerytury za każdy rok służby było przyczyną masowych odejść na emeryturę po 20 latach służby i powodowało drenaż dobrze wyszkolonej kadry. Sugerowane rozwiązanie zachęcające do członkostwa w grupach specjalistycznych powinno premiować wyszkolone osoby z doświadczeniem wynikającym z długoletniego stażu służby;
- zapewnić centralne finansowanie szkoleń dla SGR w szkołach pożarniczych oraz realizację wszystkich wymagań szkoleń opisanych w zasadach organizacji poszczególnych dziedzin ratownictwa specjalistycznego w ksrg w tych szkołach;
- w celu zwiększenia nadzoru nad funkcjonowaniem ratownictwa specjalistycznego wskazane jest wzmocnienie komend wojewódzkich PSP w dodatkowe etaty. Aktualnie koordynatorzy ds. ratownictwa specjalistycznego oprócz zakresu zadań związanych z SGR realizują szereg innych obowiązków.

(akta kontroli str. 1331-1337)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na zaniechaniu przez ŚKW PSP wystąpienia w 2023 r. do Komendanta Głównego PSP o wyrażenie zgody na odstępstwa dotyczące funkcjonowania SGR na terenie województwa świętokrzyskiego w zakresie szkoleń i sprzętu. Odstępstwa dotyczyły wszystkich ośmiu SGR. Występujące potrzeby szkoleniowe zostały uwzględnione w planach szkoleń poszczególnych grup na 2023 r. zamieszczonych w planach organizacyjnych utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR. W przypadku trzech SGR, tj.: Ratownictwa Technicznego *Kielce*, Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3*, Poszukiwawczo-Ratowniczej *Kielce 3* brakujący sprzęt został ujęty w planach ich doposażenia na 2023 r. celem zakupu. W przypadku pozostałych pięciu SGR sprzęt nie został ujęty w planach doposażenia tych grup na 2023 r.

Ponadto występując 29 lutego 2024 r. do Komendanta Głównego PSP o wyrażenie zgody na odstępstwa szkoleniowe i sprzętowe, ŚKW PSP nie uwzględnił wszystkich występujących braków wyszczególnionych w planach organizacyjnych utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGR. W przypadku czterech SGR, tj.: Ratownictwa Technicznego *Kielce*, Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3*, Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie*, Poszukiwawczo-Ratowniczej *Kielce 3* występujące potrzeby szkoleniowe nie zostały uwzględnione w planach szkoleń tych grup na 2024 r. zamieszczonych w planach organizacyjnych utrzymania stałej gotowości

¹⁰ Dz. U. poz. 1737, dalej: rozporządzenie w sprawie ksrg.

operacyjnej. W przypadku pięciu następujących SGR: Chemiczno-Ekologicznej *Kielce 1*, Chemiczno-Ekologicznej *Skarżysko*, Chemiczno-Ekologicznej *Ostrowiec 2*, Specjalistycznej Grupy Sonarowej *Świętokrzyskie* oraz Poszukiwawczo-Ratowniczej *Kielce 3* występujące braki sprzętowe, o które nie wystąpiono do Komendanta Głównego PSP, nie zostały ujęte w planach doposażenia tych grup na 2024 r. celem ich zakupu, zamieszczonych w planach organizacyjnych utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR.

(akta kontroli str. 830-1202 i 1396-1400)

ŚKW PSP wyjaśnił, że w 2023 r. nie występowało do KG PSP o wyrażenie zgody na odstąpienie w zakresie funkcjonowania SGR na terenie województwa świętokrzyskiego, bowiem w szczególności sprzęt będący na wyposażeniu poszczególnych grup był wystarczający do skutecznego prowadzenia działań ratownictwa specjalistycznego na terenie województwa. W 2024 r. wystąpiono do KG PSP o wyrażenie zgody na odstąpienie w zakresie funkcjonowania poszczególnych SGR tylko dla wyposażenia o jednostkowej wartości powyżej 50 tys. zł, według nieformalnych uzgodnień z KG PSP.

W ocenie NIK wystąpienie do KG PSP powinno uwzględniać wszystkie braki w zakresie funkcjonowania SGR na terenie województwa świętokrzyskiego, bowiem w świetle normatywów określonych przez ten podmiot wpływają one na obniżenie poziomu bezpieczeństwa ratowników podczas działań ratowniczych prowadzonych przez SGR.

(akta kontroli str. 1405-1408)

OCENA CZĄSTKOWA

Corocznie sporządzono *Plan ratowniczy Województwa Świętokrzyskiego*, opracowany na podstawie uaktualnionej *Analizy zagrożeń Województwa Świętokrzyskiego* oraz *Analizy Zabezpieczenia Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego*. ŚKW PSP w poszczególnych dziedzinach ratownictwa powołał koordynatorów wojewódzkich dla ogółem ośmiu utworzonych w województwie świętokrzyskim SGR. W sytuacji braków szkoleniowych i sprzętowych zaniechał natomiast wystąpienia w 2023 r. do Komendanta Głównego PSP o wyrażenie zgody na odstąpienie w tym zakresie. Ponadto w 2024 r. nie uwzględnił w prośbie o odstąpienie do Komendanta Głównego wszystkich występujących braków szkoleniowych i sprzętowych wyszczególnionych odpowiednio w planach szkoleń i planach doposażenia zamieszczonych w planach organizacyjnych utrzymania stałej gotowości operacyjnej tych grup.

OBSZAR

2. Stan kadrowy, organizacja szkolenia i kwalifikacje strażaków ratowników SGR

Opis stanu faktycznego

2.1. Corocznie w planach organizacyjnych utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR zawarto wykaz osób wchodzących w skład tych grup oraz posiadanych przez nie kwalifikacji i uprawnień na 31 stycznia. Stany liczbowe poszczególnych SGR przedstawiały się następująco:

- Chemiczno-Ekologiczna *Kielce 1*, 2023 r. – 77 osoby, 2024 r. – 77 osoby (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 72 ratowników);
- Chemiczno-Ekologiczna *Skarżysko*, 2023 r. – 54 osoby, 2024 r. – 54 osoby (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 48 ratowników);
- Chemiczno-Ekologiczna *Ostrowiec 2*, 2023 r. – 47 osób, 2024 r. – 50 osób (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 48 ratowników);
- Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie*, 2023 r. – 41 osób, 2024 r. – 35 osób (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 18 ratowników);
- Specjalistyczna Grupa Sonarowa *Świętokrzyskie*, 2023 r. – 25 osób, 2024 r. – 24 osoby (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 9 ratowników);

- Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3*, 2023 r. – 25 osób, 2024 r. – 27 osób (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 30 ratowników);
- Ratownictwa Technicznego *Kielce*, 2023 r. – 60 osób, 2024 r. – 57 osób (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 36 ratowników);
- Poszukiwawczo-Ratownicza *Kielce 3*, 2023 r. – 21 osób, 2024 r. – 22 osoby (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 18 ratowników).

Na 30 czerwca 2024 r. stany liczbowe poszczególnych SGR przedstawiały się następująco: Chemiczno-Ekologiczna *Kielce 1* - 75 osób (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 72 ratowników); Chemiczno-Ekologiczna *Skarżysko* - 51 osób (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 48 ratowników); Chemiczno-Ekologiczna *Ostrowiec 2* – 51 osób (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 48 ratowników); Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie* – 35 osoby (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 18 ratowników); Specjalistyczna Grupa Sonarowa *Świętokrzyskie* - 26 osób (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 9 ratowników); Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3* - 29 osób (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 30 ratowników). Do normatywu KG PSP brakowało jednej osoby. W dniu 25 czerwca 2024 r. do centralnego egzaminu na tytuł młodszego ratownika wysokościowego ksrg przystąpiły cztery osoby, z których dwie zdały przedmiotowy egzamin. Kolejny egzamin zaplanowano we wrześniu 2024 r., w którym planowany jest udział dwóch ratowników tej grupy; Ratownictwa Technicznego *Kielce* – 56 osób (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 36 ratowników); Poszukiwawczo – Ratownicza *Kielce 3* – 22 osoby (stan normatywny określony przez KG PSP wynosił 18 ratowników).

(akta kontroli str. 1207 i 1409)

ŚKW PSP wyjaśnił, że stany liczbowe normatywne oraz faktyczne SGR są analizowane corocznie w styczniu przez koordynatorów ds. dziedzin ratownictwa specjalistycznego w trakcie procesu aktualizacji planów organizacyjnych i utrzymania gotowości dla poszczególnych SGR. W kolejnym etapie koordynatorzy uczestniczą corocznie w lutym w opracowaniu decyzji szkoleniowej, w której są określane priorytety w zakresie szkoleń dla SGR mające na celu eliminowanie ewentualnych braków w liczbie ratowników wchodzących w skład SGR. Decyzja sprzętowa jest opracowywana przez KW PSP w Kielcach.

ŚKW PSP wydał 27 lutego 2023 r. oraz 15 marca 2024 r. decyzje w sprawie wdrożenia szkoleń specjalistycznych strażaków PSP odpowiednio na 2023 r. oraz na 2024 r. ze środków finansowych KW PSP. Na ich podstawie poszczególnym komendom powiatowym (miejskiej) PSP województwa świętokrzyskiego przyznano środki finansowe w wysokości 74,5 tys. zł na 2023 r. oraz 81,8 tys. zł na 2024 r.

(akta kontroli str. 1335 i 1338-1349)

2.2. ŚKW PSP wyjaśnił, że analizę stanu wyszkolenia corocznie przeprowadzają koordynatorzy ratownictwa danej specjalizacji, a jej efekt zostaje zawarty w trzyletnim harmonogramie szkoleń, w oparciu o wymogi kwalifikacyjne przyjęte w ksrg, stanowiącym załącznik do każdego planu organizacyjnego utrzymania stałej gotowości operacyjnej SGR. Podejmowano następujące działania celem uzupełnienia braków: zgłaszano potrzeby szkoleniowe do KG PSP i kierowano członków SGR na szkolenie stosownie do przyznanych miejsc.

(akta kontroli str. 1331-1337)

Według planów organizacyjnych utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR w 2023 r. wymagających przeszkolenia w poszczególnych dziedzinach ratownictwa było ogółem 177 ratowników, natomiast wnioskowano o przeszkolenie ogółem 80 ratowników. W 2024 r. według planów organizacyjnych utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR wymagających

przeszkolenia było 156 ratowników, natomiast wnioskowano o przeszkolenie 51 osób. KW PSP każdorazowo kierowała natomiast strażaków na szkolenia specjalistyczne w liczbie nie mniejszej niż przyznane miejsca szkoleniowe. Według danych KW PSP na 30 czerwca 2024 r. potrzeby szkoleniowe dotyczyły przeszkolenia 45 osób.

(akta kontroli str. 830-1202, 1396-1400 i 1410-1416)

2.3. Doskonalenie zawodowe strażaków ratowników wchodzących w skład SGR realizowane było według rocznych planów doskonalenia ujętych w planach organizacyjnych utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych grup określających tematykę zajęć w szczególności w formie wykładów i ćwiczeń.

(akta kontroli str. 830-1202)

2.4. W KW PSP opracowano analizę ćwiczeń za 2023 r. realizowanych na terenie województwa świętokrzyskiego. Ogółem przeprowadzono 13 ćwiczeń ratowniczych. Poszczególne SGR brały udział w następującej liczbie ćwiczeń: Chemiczno-Ekologiczna *Kielce 1* – czterech; Chemiczno-Ekologiczna *Skarżysko* – czterech; Chemiczno-Ekologiczna *Ostrowiec 2* – dwóch; Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie*, 2023 r. – dwóch; Specjalistyczna Grupa Sonarowa *Świętokrzyskie* – nie brała udziału; Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3* – trzech; Ratownictwa Technicznego *Kielce*, 2023 r. – jednym; Poszukiwawczo – Ratownicza *Kielce 3* – dwóch. W ww. dokumencie odnośnie SGR zamieszczono wniosek polegający na przeprowadzeniu większej liczby ćwiczeń dla operatorów SCRR rotator. Wniosek ten został zrealizowany poprzez uwzględnienie przedmiotowej tematyki szkoleń w planie doskonalenia Ratownictwa Technicznego *Kielce*.

Na 2024 r. został opracowany roczny harmonogram ćwiczeń ratowniczych, w którym zaplanowano ogółem 13 ćwiczeń. Do czerwca 2024 r. przeprowadzono osiem ćwiczeń.

(akta kontroli str. 1350-1390)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na wnioskowaniu ze strony KW PSP do KG PSP o uczestnictwo członków SGR w szkoleniach specjalistycznych poniżej potrzeb w tym zakresie określonych w planach utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR.

(akta kontroli str. 830-1202, 1396-1400 i 1410-1416)

SKW PSP wyjaśnił, że w planach organizacyjnych ze względu na przewidywaną fluktuację kadry zakładano w większości przypadków większą liczbę ratowników do przeszkolenia niż przewidywał normatyw KG PSP. Podczas składania potrzeb szkoleniowych do KG PSP mając na względzie realia dotyczące przydziału miejsc z poprzednich lat wskazywano liczbę ratowników, która umożliwi spełnienie normatywów określonych przez KG PSP. Po uzyskaniu przedmiotowych normatywów w kolejnych etapach planowano dążenie do osiągnięcia przeszkolenia osób określonych w planach organizacyjnych SGR.

(akta kontroli str. 1405-1408)

W ocenie NIK określone w planach organizacyjnych utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR potrzeby szkoleniowe powinny zostać niezwłocznie zgłoszone do KG PSP celem zapewnienia odbycia szkoleń wszystkim strażakom ratownikom wchodzącym w skład poszczególnych SGR, z uwzględnieniem w szczególności występujących zmian osobowych w tych grupach. Należy podkreślić, że odbycie wymaganego przeszkolenia specjalistycznego wpływa w istotny sposób na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa strażaków ratowników podczas działań specjalistycznych.

OCENA CZĄSTKOWA

ŚKW PSP należycie organizował doskonalenie zawodowe oraz ćwiczenia ratownicze strażaków ratowników wchodzących w skład SGR. Nie wnioskował natomiast o udział członków SGR w szkoleniach specjalistycznych do KG PSP, stosownie do występujących potrzeb określonych w planach utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR.

OBSZAR

3. Wyposażenie SGR i strażaków ratowników

Opis stanu faktycznego

3.1. ŚKW PSP nie ustalał normatywów wyposażenia SGR i wyposażenia indywidualnego strażaków ratowników w poszczególnych dziedzinach ratowniczych. Tabele wyposażenia były ujęte w zasadach organizacji poszczególnych dziedzin ratownictwa specjalistycznego w ksrg. Aktualizacje tych zasad dla poszczególnych SGR były dokonane przez KG PSP w następujących latach: Ratownictwo Wodno-Nurkowe (uwzględnia SG Sonarową) – 2020 r.; Chemiczno-Ekologiczne – 2021 r.; Ratownictwo Techniczne – 2021 r.; Poszukiwawczo-Ratownicze – 2023 r.; Ratownictwo Wysokościowe – 2024 r.

(akta kontroli str. 1331-1337)

3.2. Corocznie podczas sporządzania planów utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR dokonywano analizy wyposażenia poszczególnych SGR w pojazdy i sprzęt ratowniczy oraz środki ochrony osobistej na obszarze województwa, w tym ich kompletności.

Na 30 czerwca 2024 r. w SGR z terenu województwa świętokrzyskiego, według szacunku KW PSP, wystąpiły braki sprzętowe o wartości ogółem 987,1 tys. zł i dotyczyły sześciu grup z wyłączeniem Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3* oraz Ratownictwa Technicznego *Kielce*.

W zakresie poszczególnych SGR przedstawiały się następująco: Chemiczno – Ekologiczna *Kielce 1* – 187 tys. zł; Chemiczno-Ekologiczna *Skarżysko* – 52,1 tys. zł; Chemiczno-Ekologiczna *Ostrowiec 2* – 63,1 tys. zł; Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie* – 98,2 tys. zł; Specjalistyczna Grupa Sonarowa *Świętokrzyskie* – 574,2 tys. zł; Poszukiwawczo-Ratownicza *Kielce 3* – 12,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 1396-1400 i 1417)

3.3. ŚKW PSP wydał 21 sierpnia 2023 r. decyzję nr 244/2023 w sprawie dofinansowania: zakupu, legalizacji, kalibracji, naprawy i wykonania badań okresowych sprzętu dla SGR. Według tej decyzji plan dofinansowania poszczególnych SGR wyniósł ogółem 63 tys. zł. ŚKW PSP nie zwracał się natomiast do Komendanta Głównego PSP oraz Wojewody Świętokrzyskiego z wnioskami o przyznanie dodatkowych środków finansowych na funkcjonowanie SGR.

(akta kontroli str. 1323-1337)

3.4. SGR posiadały zabezpieczenie logistycznie na wypadek długotrwałych działań ratowniczych poprzez pluton logistyczny *Jodła*, którym umożliwia zakwaterowanie 60 osób. W ramach tego plutonu funkcjonują m.in. kontener socjalno-sanitarny i kwatermistrzowski.

(akta kontroli str. 1331-1337)

Stwierdzona nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niepodjęciu przez ŚKW PSP działań w celu zapewnienia zgodnego z potrzebami poziomu finansowania SGR, poprzez zwrócenie się do Komendanta Głównego PSP oraz Wojewody Świętokrzyskiego z wnioskami o przyznanie dodatkowych środków finansowych na funkcjonowanie tych grup. Na 30 czerwca 2024 r. braki sprzętowe SGR z terenu województwa świętokrzyskiego według szacunku KW PSP wyniosły ogółem 987,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 1323-1337 i 1417)

ŚKW PSP wyjaśnił, że nie występowało bezpośrednio o środki finansowe na funkcjonowanie SGR ponieważ przedmiotowe wystąpienie jest możliwe w sytuacji pojawienia się perspektyw finansowania tego rodzaju zadania z budżetu państwa lub źródeł pozabudżetowych.

(akta kontroli str. 1405-1408)

OCENA CZĄSTKOWA

ŚKW PSP, pomimo występowania istotnych braków sprzętowych, nie podjął działań w celu zapewnienia zgodnego z potrzebami poziomu finansowania SGR, poprzez zwrócenie się do Komendanta Głównego PSP oraz Wojewody Świętokrzyskiego z wnioskami o przyznanie dodatkowych środków finansowych na funkcjonowanie tych grup.

OBSZAR

4. Utrzymywanie przez SGR nominalnej gotowości operacyjnej

Opis stanu faktycznego

4.1. ŚKW PSP wyjaśnił, że w KW PSP na bieżąco był prowadzony monitoring gotowości operacyjnej SGR przez Stanowisko Kierowania ŚKW PSP. Do godziny 10.00 każdego dnia poszczególne komendy powiatowe PSP przysyłały stan gotowości operacyjnej do ww. Stanowiska Kierowania za pomocą tabeli zamieszczonej w *chmurze*, która następnie była przysyłana do Stanowiska Kierowania Komendanta Głównego PSP. W przypadku zmian gotowości operacyjnej w ciągu pełnienia służby, komendy powiatowe PSP przysyłały zaktualizowany stan gotowości operacyjnej SGR do Stanowiska Kierowania ŚKW PSP również za pomocą tabeli zamieszczonej w *chmurze*. W przypadku konieczności zadysponowania SGR, która zgłosiła obniżoną gotowość operacyjną, dyżurny Stanowiska Kierowania ŚKW PSP dysponuje SGR, która najszybciej dojedzie do miejsca zdarzenia z terenu województwa świętokrzyskiego lub z terenu innego województwa za pośrednictwem Stanowiska Kierowania Komendanta Wojewódzkiego PSP.

4.2. Stan gotowości operacyjnej poszczególnych SGR w 2023 r. i w I półroczu 2024 r. przedstawiał się następująco:

- Chemiczno-Ekologiczna *Kielce 1* (2023 r. – 100%, I półrocze 2024 r. – 98,9%). Obniżenie poziomu gotowości operacyjnej w I półroczu 2024 r. wystąpiło w marcu 2024 r. i było spowodowane udziałem pojazdów i osób wchodzących w skład grupy w ćwiczeniach krajowych.
- Chemiczno-Ekologiczna *Skarżysko* (2023 r. – 100%, I półrocze 2024 r. – 98,9%). Obniżenie poziomu gotowości operacyjnej w I półroczu 2024 r. wystąpiło w marcu 2024 r. i było spowodowane udziałem pojazdów i osób wchodzących w skład grupy w ćwiczeniach krajowych.
- Chemiczno-Ekologiczna *Ostrowiec 2* (2023 r. – 100%, I półrocze 2024 r. – 95,6%). Obniżenie poziomu gotowości operacyjnej w I półroczu 2024 r. było spowodowane awarią samochodu ratownictwa technicznego w czerwcu 2024 r.;
- Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie* (2023 r. – 99,2%, I półrocze 2024 r. – 100%). Obniżenie poziomu gotowości operacyjnej w 2023 r. wystąpiło w sierpniu 2023 r. i było spowodowane absencją kierownika prac podwodnych.
- Specjalistyczna Grupa Sonarowa *Świętokrzyskie* (2023 r. – 99,7%, I półrocze 2024 r. – 100%). Obniżenie poziomu gotowości operacyjnej w 2023 r. wystąpiło w styczniu 2023 r. i w czerwcu 2023 r. i było spowodowane odpowiednio brakiem odpowiedniej liczby przeszkolonych ratowników na zmianie do obsługi sonaru oraz uszkodzeniem kabloliny sonaru.
- Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3* (2023 r. – 2023 r. – 75,1%, I półrocze 2024 r. – 75%). Obniżenie poziomu gotowości operacyjnej w latach 2023-2024

(I półrocze) miało miejsce comiesięcznie i było spowodowane brakiem odpowiedniej liczby przeszkolonych ratowników wysokościowych na zmianie.

- Ratownictwa Technicznego *Kielce* (2023 r. – 66,8%, I półrocze 2024 r. – 94,4%). Obniżenie poziomu gotowości operacyjnej w 2023 r. wystąpiło w lutym oraz od października do grudnia, natomiast w 2024 r., w styczniu oraz w marcu i było spowodowane awarią SCRt Rotator.
- Poszukiwawczo-Ratownicza *Kielce 3* (2023 r. – 100%, I półrocze 2024 r. – 100%). (akta kontroli str. 1203-1206 i 1337)

Podczas odprawy rocznej w KW PSP podsumowującej 2023 r. przedstawiono analizę dotyczącą poziomów gotowości operacyjnej poszczególnych SGR, w tym obniżenia poziomu gotowości operacyjnej dwóch grup, tj.: Ratownictwa Technicznego *Kielce* oraz Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3*.

4.3. Ogółem SGR brały udział w 82 działaniach ratowniczych. Liczba działań ratowniczych, w których brały udział poszczególne SGR przedstawiała się następująco:

- Chemiczno-Ekologiczna *Kielce 1* – 26, z tego: 2023 r. – 22, 2024 r. – 4,
- Chemiczno-Ekologiczna *Skarżysko* – 14, z tego: 2023 r. – 9, 2024 r. – 5;
- Chemiczno-Ekologiczna *Ostrowiec 2* – 7, z tego: 2023 r. – 3, 2024 r. – 4;
- Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie* – 17, z tego: 2023 r. – 13, 2024 r. – 4;
- Specjalistyczna Grupa Sonarowa *Świętokrzyskie* – 2, z tego: 2023 r. – 0, 2024 r. – 2;
- Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3* – 11, z tego: 2023 r. – 10, 2024 r. – 1.
- Ratownictwa Technicznego *Kielce* – 2, z tego: 2023 r. – 1, 2024 r. – 1;
- Poszukiwawczo-Ratownicza *Kielce 3* – 3, z tego: 2023 r. – 3, 2024 r. – 0.

(akta kontroli str. 1419)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

OBSZAR

5. Sprawowanie przez komendanta wojewódzkiego PSP nadzoru nad przygotowaniem i funkcjonowaniem SGR

Opis stanu
faktycznego

5.1. Według *Zasad planowania i sprawozdawczości prowadzonych inspekcji gotowości operacyjnej*¹¹, komendanci wojewódzcy PSP przy planowaniu liczby inspekcji gotowości operacyjnej powinni uwzględnić założenie, aby objąć nią przynajmniej 50% pododdziałów centralnego odvodu operacyjnego krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego z terenu województwa. Komendant Główny PSP 20 stycznia 2022 r. zatwierdził zaktualizowane *Zasady organizacji centralnego odvodu operacyjnego krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego*. W załączniku nr 6 do *Zasad* określono wytyczne prowadzenia inspekcji gotowości operacyjnej oddziałów i pododdziałów centralnego odvodu operacyjnego krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Podano w nich, że każdorazowo inspekcja powinna być dokumentowana protokołem sporządzonym według określonego wzoru, który powinien zawierać: opis przebiegu sprawdzania poszczególnych elementów inspekcji objętych jej zakresem, ocenę opisową inspekcjonowanego pododdziału centralnego odvodu operacyjnego oraz wnioski mające na celu doskonalenie funkcjonowania pododdziału centralnego odvodu operacyjnego.

¹¹ Zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP i obowiązujących od 1 lipca 2020 r.

Według zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP półrocznych *Planów inspekcji gotowości operacyjnej*, dla KW PSP każdorazowo zaplanowano przeprowadzenie w I półroczu 2023, II półroczu 2023 r. oraz I półroczu 2024 r. odpowiednio każdorazowo czterech inspekcji ogółem 16 pododdziałów centralnego odvodu operacyjnego krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Wśród 16 pododdziałów było osiem SGR.

KW PSP w 2023 r. przeprowadziła inspekcję ośmiu pododdziałów centralnego odvodu operacyjnego krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (po cztery w każdym półroczu), w tym sześciu następujących SGR: Chemiczno-Ekologicznej *Kielce 1*; Chemiczno-Ekologicznej *Ostrowiec 2*; Poszukiwawczo-Ratowniczej *Kielce 3*; Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie*; Ratownictwa Technicznego *Kielce* oraz Specjalistycznej Grupy Sonarowej *Świętokrzyskie*. Do 30 czerwca 2024 r. przeprowadzono inspekcję czterech pododdziałów, w tym trzech następujących SGR: Ratownictwa Wysokościowego *Kielce 3*, Ratownictwa Wodno-Nurkowego *Świętokrzyskie* oraz Ratownictwa Technicznego *Kielce*. Każdorazowo dokonano pozytywnej oceny gotowości operacyjnej SGR. Na ogółem dziewięć przeprowadzonych inspekcji SGR, w czterech protokołach zawarto wnioski lub uwagi mające na celu doskonalenie funkcjonowania SGR, tj.:

- Chemiczno- Ekologicznej *Ostrowiec 2* – w protokole z 28 kwietnia 2023 r. podano, że należy przeprowadzić dodatkowe szkolenia w zakresie ograniczania rozlewu substancji niebezpiecznych, wykonywania próby palności oraz pH;
- Specjalistycznej Grupy Sonarowej *Świętokrzyskie* – w protokole z 22 września 2023 r. podano, że należy doposażyć SGR w komputer przenośny bryzgoszczelny z matrycą matową;
- Ratownictwa Technicznego *Kielce* – w protokole z 23 października 2023 r. podano, że należy przeprowadzić szereg dodatkowych ćwiczeń doskonalących dla operatorów SCRt *Rotator*, a także doposażyć SGR w zestaw hydrauliczny akumulatorowy oraz kombinezony dla grup ratowniczych.

W związku z ww. zaleceniami poinpekcyjnymi, KW PSP wystąpiła do Komendanta Miejskiego PSP w Kielcach, a także komendantów powiatowych PSP w Ostrowcu Świętokrzyskim i w Sandomierzu o przedstawienie informacji o stopniu ich realizacji. Komendant Miejski PSP w Kielcach poinformował KW PSP, że w Planie organizacyjnym utrzymania stałej gotowości operacyjnej Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Technicznego *Kielce* na 2024 r. zaplanowano co kwartał przeprowadzenie dodatkowych ćwiczeń doskonalących dla operatorów SCRt *Rotator* oraz zakup 20 sztuk kombinezonów dla grup ratowniczych.

Komendant Powiatowy PSP w Ostrowcu Świętokrzyskim podał, że w ramach doskonalenia zawodowego na wszystkich zmianach służbowych przeprowadzono zajęcia teoretyczne i praktyczne obejmujące tematykę określoną zaleceniem pokontrolnym. Komendant Powiatowy PSP w Sandomierzu przekazał informację, że doposażenie Specjalistycznej Grupy Sonarowej *Świętokrzyskie* w komputer przenośny bryzgoszczelny z matrycą matową przewidziano do realizacji w zależności od możliwości finansowych w II półroczu 2024 r.

(akta kontroli str. 1235-1322)

5.2. KW PSP opracowała *Analizę działań ratowniczych prowadzonych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej w 2023 r.* W odniesieniu do SGR przedstawiono w niej porównanie zdarzeń z ich udziałem w odniesieniu do 2022 r. Wnioski zawarte w tej analizie nie dotyczyły SGR. ŚKW PSP wyjaśnił, że w okresie 2023-2024 (I półrocze) nie sporządzano analiz z działań ratowniczych dla zdarzeń, o których mowa w § 44 pkt 3 rozporządzenia w sprawie kserg. Na terenie województwa świętokrzyskiego nie odnotowano w tym przedziale czasowym zdarzeń, które jednocześnie spełniały przedmiotowe kryteria oraz powinny być przeanalizowane przez KW PSP.

(akta kontroli str. 1391-1395)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Występowanie do KG PSP o wyrażenie zgody na odstępstwa w zakresie szkoleń i sprzętu, w stosunku do faktycznych potrzeb określonych w planach organizacyjnych utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR.
2. Podejmowanie działań w celu zapewnienia zgodnego z potrzebami poziomu finansowania SGR.
3. Występowanie do KG PSP o uczestnictwo członków SGR w szkoleniach specjalistycznych zgodnie z faktycznymi potrzebami określonymi w planach organizacyjnych utrzymania stałej gotowości operacyjnej poszczególnych SGR.

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, lipca 2024 r.

Kontroler
Zbigniew Jurkowski
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
p.o. Wicedyrektor
Krzysztof Wilkosz

.....
podpis

.....
podpis